

Internetové právo

Právní regulace elektronického obchodu

Mgr. Tomáš Gongol, Ph.D.

Uzavírání smluv na dálku

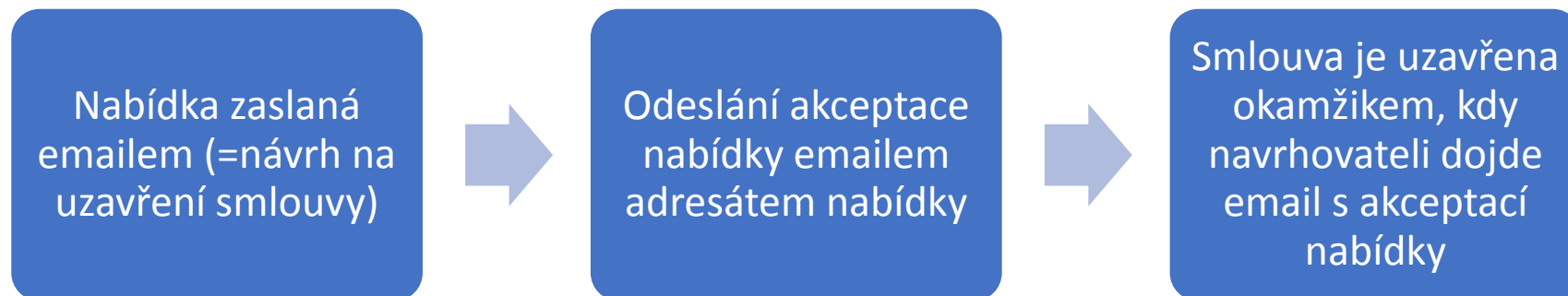
- Obecná úprava smluvního práva v ustanovení § 1724 a násl. ObčZ
- Smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy, přičemž smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah
- Formy uzavření
 - Obecně není nutná písemná forma (výjimky)
 - Většina smluv ústně
 - Prostředky komunikace na dálku = bez fyzické přítomnosti stran
 - Nejčastěji prostřednictvím internetu (email nebo webové stránky)

Nabídka

- Je předpokladem uzavření smlouvy
- Z návrhu na uzavření smlouvy (nabídka) musí být zřejmé, že ten, **kdo** jej činí, má **úmysl uzavřít určitou smlouvu s osobou**, vůči níž nabídku činí.
- Nabídka musí obsahovat **podstatné náležitosti smlouvy**, která má být uzavřena
 - Jde o minimální obsah stanovený zákonem, např. u kupní smlouvy viz § 2079 ObčZ
- Nabídka učiněná ústně musí být přijata bezodkladně
- Nabídka učiněná v písemné formě vůči nepřítomné osobě musí být přijata ve lhůtě uvedené v nabídce (akceptační lhůta).

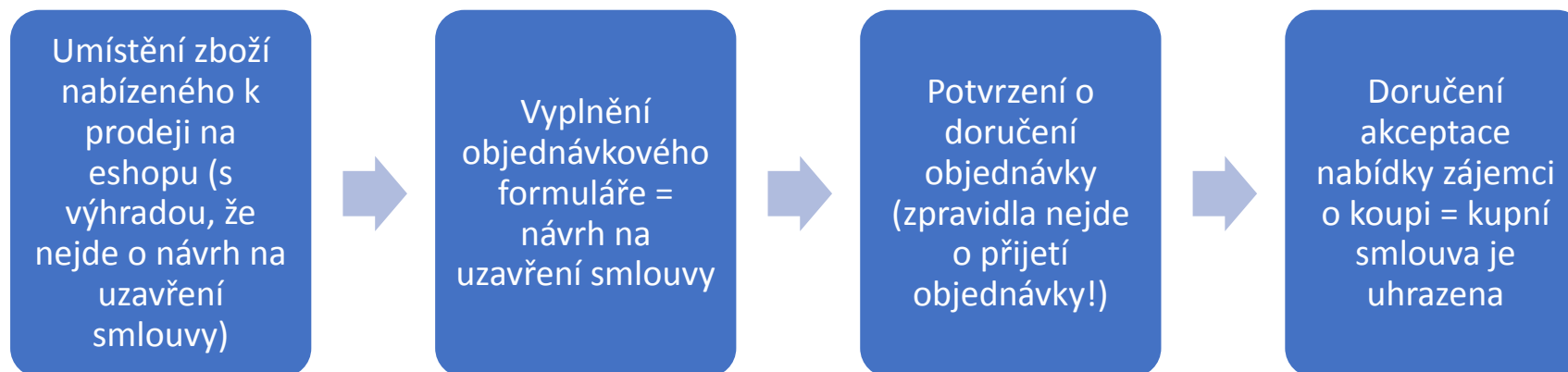
Nabídka emailem

- Podobný postup jako při sjednání smlouvy běžnou poštou

Uzavírání smluv prostřednictvím webu

- Pro **sjednávání smluv prostřednictvím webových stránek (zejm. e-shopy)** se uplatní ustanovení §1732/2 OZ
 - zboží vystavené na webové prezentaci může být návrhem na uzavření smlouvy! vyplnění formulářové objednávky a její potvrzení pak lze považovat za zaslání přijetí návrhu na uzavření smlouvy
 - Pokud provozovatel např. e-shopu nechce takový postup při uzavírání smlouvy aplikovat je nutné, aby na e-shopu upozornil uživatele, že vystavené zboží není nabídkou (časté v praxi).

Přijetí nabídky (akceptace)

- Osoba, které je nabídka určena, nabídku přijme, projeví-li s ní včas vůči navrhovateli souhlas.
 - I pozdní přijetí nabídky má účinky včasného přijetí, pokud navrhovatel bez zbytečného odkladu alespoň ústně vyrozumí osobu, které nabídku učinil, že přijetí považuje za včasné, nebo se začne chovat ve shodě s nabídkou
 - Plyne-li z písemnosti, která vyjadřuje přijetí nabídky, že byla odeslána za takových okolností, že by došla navrhovateli včas, kdyby její přeprava probíhala obvyklým způsobem, má pozdní přijetí účinky včasného přijetí, ledaže navrhovatel bez odkladu vyrozumí alespoň ústně osobu, které byla nabídka určena, že považuje nabídku za zaniklou.
- Mlčení nebo nečinnost samy o sobě přijetím nejsou.
- Projev vůle, který obsahuje dodatky, výhrady, omezení nebo jiné změny, je odmítnutím nabídky a považuje se za novou nabídku.

Obchodní podmínky

= soubor pravidel, která upravují vzájemná práva a povinnosti účastníků určitého typu smluvního vztahu

- právně závazné pouze v případě, že příslušná uzavřená smlouva na tyto obchodní podmínky odkazuje
 - Připojením k nabídce (např. přiložené v .pdf v emailu)
 - Odkaz na obchodní podmínky a seznámení s jejich obsahem
 - Zejm. na e-shopu, kde je hypertextový odkaz u webového formuláře (návrh na uzavření sml.), pozor neplatí pro smlouvy se spotřebitelem (musí mít znění smlouvy i podmínek)
 - Nestačí jejich vystavení, musí být prokazatelně seznámeni (checkbox)
 - Odkaz na všeobecné obchodní podmínky vypracované odbornými nebo zájmovými organizacemi

Jednostranná změna obchodních podmínek

- § 1752 ObčZ
 - uzavírá-li strana v běžném obchodním styku s **větším počtem osob** smlouvy zavazující dlouhodobě k **opětovným plněním stejného druhu** s odkazem na obchodní podmínky a vyplývá-li z **povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba jejich pozdější změny**, lze si ujednat, že strana může obchodní podmínky v přiměřeném rozsahu změnit (např. smlouvy s operátory, na dodávku energie, hostingové služby, cloudové služby)
- Obchodní podmínky musí obsahovat:
 - Způsob, jakým oprávněná strana oznámí změnu obchodních podmínek
 - hromadný email, nebo oznámení po přihlášení do IS
 - Právo druhé strany odmítnout změnu a vypovědět smlouvu
 - Nesmí být podmíněno – např. poplatkem, osobní návštěvou apod.
 - Výpovědní dobu (pro případ odmítnutí změn)
- Rozsah změn
 - Např. legislativa, technologie atd.

Ochrana spotřebitele

- Na spotřebitele je často pohlíženo jako na „slabší stranu“ v závazkovém vztahu, který uzavírá s podnikatelem
- Základ veřejnoprávní ochrany
 - zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
- Základ soukromoprávní ochrany
 - ObčZ
- Další

Pojem spotřebitel

- **Spotřebitel** je definován jako
 - fyzická osoba,
 - nejedná v rámci své podnikatelské činnosti (viz § 420 ObčZ) nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání (např. advokát, lékař apod.),
 - vstupuje do smluvního vztahu s podnikatelem (např. při koupi zboží na eshopu).

Adhézní (formulářová) smlouva

- Každá smlouva, jejíž základní podmínky byly určeny jednou stranou (poskytovatelem plnění), aniž by slabší strana měla skutečnou možnost obsah těchto základních podmínek ovlivnit.
- Typicky formulářové smlouvy (banky, operátoři, energie...)
- Smlouvy uzavírané na eshopu
- Ochrana slabší strany – neplatnost některých ujednání
 - Slabší strana musí být vždy prokazatelně seznámena s obchodními podmínkami, samostatným ceníkem apod.
 - Prostý odkaz v zápatí stránek na sml.podmínky nestačí
 - Výslovný souhlas s obsahem
 - Neplatnost nečitelných nebo nesrozumitelných doložek

Informační povinnost vůči spotřebiteli (§1811 ObčZ) = informační minimum

- Již v procesu objednávky na eshopu musí podnikatel poskytnout tyto informace:
 - svoji totožnost, popřípadě telefonní číslo nebo adresu pro doručování elektronické pošty nebo jiný kontaktní údaj,
 - označení zboží nebo služby a popis jejich hlavních vlastností (zpravidla u konkrétní nabídky zboží),
 - cenu zboží nebo služby, případně způsob jejího výpočtu včetně všech daní a poplatků (zejm. DPH a způsobem, který nesmí vzbuzovat pochybnosti o celkové ceně),
 - způsob platby a způsob dodání nebo plnění (většinou při objednávkovém procesu),
 - náklady na dodání, a pokud tyto náklady nelze stanovit předem, údaj, že mohou být dodatečně účtovány (stále častěji cena alespoň jednoho způsobu dopravy přímo v rámci nabídky, ostatní v nabídkovém procesu),
 - údaje o právech vznikajících z vadného plnění, jakož i o právech ze záruky a další podmínky pro uplatňování těchto práv (standardně bývá v obchodních podmínkách),
 - údaj o době trvání závazku a podmínky ukončení závazku, má-li být smlouva uzavřena na dobu neurčitou (netýká se prodeje zboží, v praxi jde o některé služby),
 - údaje o funkčnosti digitálního obsahu, včetně technických ochranných opatření (např. použití DRM apod.),
 - údaje o součinnosti digitálního obsahu s hardwarem a softwarem, které jsou podnikateli známy nebo u nichž lze rozumně očekávat, že by mu mohly být známy (např. MIN.požadavky na HW),

Další informace v případě uzavírání smlouvy distančním způsobem

- Platba a náklady
 - náklady na prostředky komunikace na dálku, pokud se liší od základní sazby,
 - údaj o případné povinnosti zaplatit zálohu nebo obdobnou platbu, je-li vyžadována,
 - v případě smlouvy uzavírané na dobu neurčitou nebo jejímž předmětem je opakované plnění,
 - údaj o ceně nebo způsobu jejího určení za jedno zúčtovací období, kterým je vždy jeden měsíc, pokud je tato cena neměnná
 - údaje o veškerých daních, poplatcích a nákladech na dodání zboží nebo služby určených způsobem podle druhého bodu,
- Závaznost smlouvy
 - v případě, že se jedná o smlouvu, jejímž předmětem je opakované plnění (např. dodávky energií nebo telekomunikačních služeb), nejkratší dobu, po kterou bude smlouva strany zavazovat,
- Odstoupení od smlouvy
 - pokud lze využít práva na odstoupení od smlouvy, podmínky, lhůtu a postupy pro uplatnění tohoto práva,
 - formulář pro odstoupení od smlouvy (dle nařízení vlády č. 363/2013 Sb.)
 - údaj, že v případě odstoupení od smlouvy ponese spotřebitel náklady spojené s navrácením zboží a předběžný odhad nákladů pokud nelze zboží vrátit běžnou poštovní cestou
 - údaj o povinnosti uhradit poměrnou část ceny v případě odstoupení od smlouvy, jejímž předmětem je poskytování služeb a jejichž plnění již začalo
 - u smlouvy jejímž předmětem je dodání digitální obsahu nedodaného na hmotném nosiči (zejm. stažitelný SW), informace o nemožnosti odstoupit od smlouvy
- Řešení sporů ze spotřebitelské smlouvy
 - Informace o možnosti mimosmluvního způsobu řešení sporů

Zmírnění

- V případě, že prostředek komunikace na dálku neumožňuje poskytnutí celého rozsahu informací před uzavřením smlouvy (např. telefon, SMS), postačí uvést
 - údaje podle § 1811 odst. 2 písm. a), b), c) a g) a údaje podle § 1820 odst. 1 písm. b), c) a h).
 - Ostatní údaje sdělí podnikatel spotřebiteli v textové podobě nejpozději do doby plnění.

Následky neposkytnutí informací spotřebiteli

- V případě neposkytnutí informací
 - o výši daní a poplatků nebo nákladech
 - o tom, že spotřebitel nese náklady na vrácení zboží v případě odstoupení od smlouvy bez udání důvodu

není spotřebitel povinen tyto náklady hradit

- o možnosti odstoupit od smlouvy

lhůta k odstoupení od smlouvy se prodlužuje o 1 rok

Nepřípustná ujednání v obchodních podmínkách

- Obecně jsou zakázána ta ustanovení, která zakládají v rozporu s požadavky přiměřenosti **významnou nerovnováhu práv a povinností** stran v neprospěch spotřebitele (§ 1813)
 - Např. dohoda o automatickém prodlužování smlouvy uzavřené na dobu určitou s krátkou lhůtou poskytnou spotřebiteli k projevení nesouhlasu s pokračováním nebo dohoda o nepřiměřeně vysoké smluvní pokutě
- Výslovně vyloučeny ujednání, která (§1814)
 - vylučují nebo omezují práva spotřebitele z vadného plnění nebo právo na náhradu škody (nelze sjednat se spotřebitelem omezení škody)
 - dávají podnikateli právo odstoupit od smlouvy bez udání důvodu, zatímco spotřebiteli tato práva upírají nebo obecně podnikateli dávají nárok smlouvu vypovědět bez důvodu zvláštního zřetele bez přiměřené výpovědní doby
 - Odkládají určení ceny až na dobu plnění
 - Dávají podnikateli právo zvýšit cenu aniž by měl právo spotřebitel od smlouvy odstoupit, pokud je toto navýšení podstatné
 - Umožňují podnikateli měnit práva a povinnosti stran bez dohody se spotřebitelem

Odstoupení od spotřebitelské smlouvy sjednané na dálku

- Nejčastější smlouva uzavíraná přes internet je kupní smlouva
- Byla-li smlouva uzavřena při použití prostředků komunikace na dálku, má spotřebitel ***právo od smlouvy odstoupit za těchto podmínek:***
 - bez uvedení důvodu,
 - bez jakékoliv sankce,
 - do ***14 dnů*** od převzetí plnění (pro splnění lhůty stačí odstoupení odeslat)
- Asymetricky umožňuje slabší straně sml. ukončit
- Důvod: omezená možnost „prohlédnout“ zboží

Počátek běhu lhůty pro odstoupení a forma

- Lhůta čtrnácti dnů běží
 - V případě smlouvy o poskytnutí služby ode dne **uzavření smlouvy**
 - U kupní smlouvu, ode dne **převzetí zboží**,
 - U smlouvy, jejímž předmětem je několik druhů zboží nebo dodání několika částí, ode dne **převzetí poslední dodávky** zboží,
 - U smlouvy, jejímž předmětem je pravidelná opakovaná dodávka zboží, ode dne převzetí **první dodávky** zboží.

Stačí v této lhůtě prokazatelně ODESLAT (nemusí být doručeno)

- Forma odstoupení:
 - Jakýmkoliv způsobem, který zajistí předání projevu vůle podnikateli
 - Email, formulář na webu, telefon, ústně při osobní návštěvě
 - Informační povinnost podnikatele poskytnou vzorový formulář (nař. vlády)

Důsledky odstoupení

- Povinnost kupujícího vrátit prodávajícímu zakoupené zboží
 - Odstoupení od smlouvy a vrácení nemusí nutně splývat
 - Pro platnost odstoupení a zachování 14denní lhůty je nutno odstoupit
 - Vrátit zboží nutno bez zbytečného odkladu nejpozději do 14 dnů od odstoupení – při prodlení nemusí prodávající vracet kupní cenu
- Povinnost prodávajícího vrátit kupujícímu zaplacenou kupní cenu

Nemožnost odstoupit od smlouvy

- Smlouvy o dodávce zboží upravené na přání spotřebitele (na míru, např. sklenička s vypískovaným monogramem)
- Smlouva o dodání zboží v hygienickém obalu
- Smlouva o dodávce zboží podléhající rychlé zkáze
- Smlouvy o dodání zvukových nebo obrazových nahrávek nebo počítačových programů pokud spotřebitel porušil jejich originální obal

Online aukce

- elektronické aukce jsou zvláštní způsobem uzavírání smlouvy
 - Specifický způsob výběru smluvního partnera
 - Nabízející osoba informuje blíže neurčený okruh subjektů o záměru uzavřít smlouvu a specifikuje další parametry (např. cenu)
 - s vítězem aukce je uzavřena smlouva
- aukční portál je provozovatelem služby určené třetím osobám spočívající v možnosti prodeje a nákupu zboží (příp. služby).
 - aukro.cz, bazar.cz, eBay.com

- Z pohledu smluvního práva zde dochází k uzavírání několika typů smluv:
 - Smlouva mezi aukčním portálem a jeho uživatelem (prodávajícím či kupujícím)
 - Základem zde je závazek aukčního portálu realizovat online aukci pro své uživatele za účelem nákupu a prodeje zboží a dostat za to sjednanou provizi z takto uskutečněného obchodu a na straně uživatele závazek dodržovat obchodní podmínky.
 - Bývá doplněno dalšími službami: zejm. reklama
 - Kupní smlouva
 - Nabídka: aukční nabídka probíhá formou **veřejné soutěže o nejvhodnější návrh na uzavření kupní smlouvy**, přičemž předmětem kupní smlouvy je prodávajícím vystavené zboží a jediným kritériem výběru nejvhodnějšího návrhu je kupní cena. Aukro.cz stanovuje, že prodávající není oprávněn odmítnout všechny návrhy na uzavření kupní smlouvy ani si takové právo vyhradit v popisu zboží.
 - Přijetí nabídky: za akceptaci návrhu a uzavření kupní smlouvy se považuje to, že prodávající (příjemce návrhu) po skončení aukční nabídky kontaktuje kupujícího (navrhovatele), který formou tzv. příhozů nabídl nejvyšší kupní cenu. Za kontaktování kupujícího (navrhovatele) se považuje též odeslání zboží na adresu kupujícího, popř. zaslání mailu odeslaného automaticky systémem aukčního portálu.

E-aukce probíhají formou veřejné soutěže o nejvhodnější nabídku (§1772 – 1779 ObčZ)

- Prodávající = vyhlášovatel vyzve k podání návrhů (nabídek) na uzavření kupní smlouvy, jejímž předmětem je zboží specifikované v popisu nabízeného zboží
 - Povinnost popsat vlastnosti zboží, upozornit na případné vady u použitého zboží, uvést další podmínky (cenu přepravy, příp. možnost odběru zdarma atd.)
- Kupující podávají návrhy na uzavření smlouvy (nabídky)
- Blíže viz podmínky aukčních portálů
 - automatické příhozy, lhůty apod.
 - možnost uzavřít smlouvu přímo za danou cenu „kup teď“ na Aukru – v tom případě je návrh přijat okamžikem, kdy prodávajícímu doručeno oznámení

Odpovědnost provozovatelů aukčních portálů

- Provozovatel aukčního portálu je v postavení *poskytovatele služby informační společnosti* spočívající v ukládání informací poskytovaných uživatelem (bezpečný přístav)
 - Odpovídá v případě, že se prokazatelně dozví o protiprávní povaze a neprodleně neodstraní
- Padělky zboží, zboží porušující práva k ochranným známkám nebo autorská práva
 - Provozovatel neodpovídá, pokud na ně není upozorněn
 - Rozhodnutí SDEU C-324/09 ve věci L`Oreal SA v. eBay
 - POZOR: V případě, že marketingově aukční portál podporuje prodej, je spoluodpovědný!